

**ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ**

ГИКАЛО ЮРІЙ ВАДИМОВИЧ

УДК 351.865:355/359.07+378.1

**ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ВИЩОЮ ВІЙСЬКОВОЮ ОСВІТОЮ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертація на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

КИЇВ – 2021

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Інституті підготовки кадрів державної служби зайнятості України.

Науковий керівник – доктор наук з державного управління, професор
ВОРОНА Петро Васильович,
Національний фонд досліджень України,
начальник управління грантового забезпечення.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, професор
ДОВГАНЬ Валерій Іванович,
Національна академія Державної прикордонної
служби України імені Б. Хмельницького,
головний науковий співробітник
науково-дослідного відділу.

кандидат наук з державного управління, доцент
ЧМИГА Віра Олександрівна,
Державне управління справами,
заступник керівника управління.

Захист відбудеться *«14» травня 2021 року о 11-й годині* на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.891.02 Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України за адресою: 03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, к. 205.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України (03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17).

Автореферат розісланий 14 квітня 2021 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

М. З. Масик

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Тривалий військовий конфлікт на Сході України, переформатування й наближення Збройних Сил (ЗС) України до стандартів НАТО, їх професіоналізація й створення військового резерву, євроатлантичний інтеграційний вектор розвитку нашої держави, – ці та інші фактори стали не тільки надскладними викликами для української державності, а й передумовами створення сучасної боєздатної, професійної, мобільної армії, як основи дотримання загальної безпеки, підвищення рівня обороноздатності держави, гарантування безпеки кожного громадянина України. Наразі, виникла нагальна потреба забезпечення української армії боєздатними, мобільними, висококваліфікованими, вмотивованими офіцерськими кадрами.

Сучасні вищі військові навчальні заклади, як основне джерело забезпечення армії військовими кадрами, мають бути відкритою, динамічною системою, спроможною до аналізу змін, прогнозування майбутнього, підвищення конкурентоздатності фахівців на ринку праці. Головним завданням, яке повинно вирішитися найближчим часом, є покращення державної управлінської системи, скерованої на вищу військову освіту, що, врешті, має підвищити ефективність її функціонування та якість процесу підготовки фахівців військової справи для забезпечення основних державних цілей. Потребу вдосконалення управлінських механізмів викликали об'єктивні умови необхідності розвитку національної системи вищої військової освіти. Все вище викладене, є вагомим переконанням щодо важливості й актуальності обраної теми дослідження.

Питання аналізу сучасного стану та розвитку системи вищої військової освіти України постійно перебувають у колі наукових інтересів багатьох цивільних і військових науковців та практиків. Наразі, проблеми формування новітньої парадигми вищої військової освіти, вплив на її функціонування внутрішніх і зовнішніх чинників, підвищення ефективності підготовки військових фахівців у світлі вимог сучасного державотворення та оновленого правового поля залишаються у колі наукових дискурсів таких вітчизняних теоретиків та практиків таких як: П. Ворона, М. Нещадим, В. Осьодло, О. Панфілов, Л. Петрова, С. Полторак, Ю. Приходько, О. Прохоров, В. Рижих, С. Салкуцан, В. Телелим, Р. Тимошенко, О. Устименко, Ю. Черних, П. Щипанський та ін. Питанням підвищення ефективності системи вищої освіти, вдосконалення діяльності вищих військових навчальних закладів, розвитку професійних військових компетентностей присвячені дослідження таких науковців: О. Богданюк, Є. Брижаний, О. Васильєв, В. Ветров, Р. Войтович, М. Гацко, О. Гриньків, Н. Діденко, Г. Дмитренко, М. Єжєєв, Г. Капосльоз, І. Колодій, С. Крисюк, М. Лахижа, Ю. Лісніченко, Т. Майборода, А. Марков, Ю. Приходько, О. Поступна, Л. Прокопенко, О. Устименко, О. Чернявський, І. Якайтис, В. Ягупов та ін.

Водночас, незважаючи на значний діапазон наукових розробок з даної проблематики, не зменшуючи значущість дослідницького доробку цивільних і воєнних теоретиків та практиків, комплексного дослідження системи вищої військової освіти як об'єкта державного управління в умовах політичних змін та

тривалого воєнного конфлікту у Сході нашої держави не здійснювалося. Проблеми кадрової, технологічної, методологічної модернізації вітчизняної системи вищої військової школи, популяризації воєнних професій, перспективності вивчення вітчизняного досвіду практичної спрямованості національної системи вищої військової освіти потребують подальшого розгляду й узагальнення. З огляду на це артикулюється доцільність дослідження актуальних наукових і прикладних проблем функціонування державної політики в галузі військової освіти, ефективності й значущості її державно-управлінських інститутів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дана дисертаційна робота виконувалася згідно з науково-дослідними роботами Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України «Управління інноваційно-інвестиційним розвитком регіону в умовах децентралізації та регіональної демократії» № 0118U005266; «Дослідження проблематики розвитку прямих форм демократії в Україні в умовах децентралізації» ДЄ № 01118U003560; «Модернізація та підвищення ефективності публічного управління у сфері зайнятості в Україні в контексті євроінтеграції» ДЄ № 01118U003561, в рамках яких досліджено основні засади розвитку та вдосконалення національної державної освітньої політики, запропоновано шляхи трансформації державного управління системою вищої військової освіти, визначено принципи формування ключових професійних військових компетентностей як складової професіоналізації офіцерського складу збройних сил.

Наукові напрацювання, отримані у результаті здійсненого дослідження, знайшли впровадження в освітньо-професійних програмах за спеціальностями в галузі знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону Військової Академії (м. Одеса).

Мета і завдання дослідження. *Метою* дисертаційної роботи є науково-теоретичне обґрунтування механізмів державного управління вищою військовою освітою в Україні та розроблення практичних рекомендацій щодо її модернізації в умовах реформування Збройних Сил України, військового конфлікту та євроатлантичної інтеграції. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення відповідних завдань:

- провести огляд наукового дискурсу проблематики формування державної політики управління вищою військовою освітою;
- здійснити понятійно-категоріальний аналіз предметного простору дослідження;
- розкрити основні історико-правові та управлінські засади формування державної політики управління вищою військовою освітою;
- проаналізувати та узагальнити міжнародний досвід державного управління вищою військовою освітою країн-членів НАТО;
- обґрунтувати та запропонувати пропозиції щодо удосконалення механізмів державного управління вищою військовою освітою до стандартів НАТО;
- розробити інноваційну модель державної політики управління системою вищої військової освіти;

– визначити основні групи та чинники, що впливають на формування професійних військових компетентностей як складової професіоналізації фахівців.

Об'єкт дослідження – процеси державного управління вищою військовою освітою в Україні.

Предметом дослідження є вдосконалення механізмів державного управління вищою військовою освітою в Україні.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою дослідження є сукупність загальнонаукових та спеціальних методів, застосування яких забезпечило об'єктивний, всебічний аналіз досліджуваного предмету, достовірність отриманих результатів. Зокрема, під час роботи були використані такі методи, як: логічний (розкрито основні дослідницькі підходи до проблематики формування державної освітньої політики у сфері управління вітчизняною вищою військовою школою), історичний (систематизовано історико-правові засади формування державної політики управлінням вищою військовою освітою), аналіз і синтез, узагальнення та наукова абстракція (сформовано понятійно-категоріальний апарат дослідження, проаналізовано міжнародний досвід державної політики управління вищою військовою освітою), опис (досліджено особливості розвитку військового мистецтва Козацької Січі, описано управлінські засади формування державної освітньої політики), порівняння (зіставлено міжнародний досвід державного управління вищою військовою освітою у країнах-членах НАТО), моделювання (запропоновано інноваційну модель державного управління системою вищої військової освіти в Україні), аксіоматизації (розроблено шляхи трансформації державного управління підготовкою військових спеціалістів до євроатлантичних стандартів), аналітичний (ідентифіковано напрями формування ключових професійних військових компетентностей).

Емпіричною основою дослідження стали нормативно-правові акти й директивні документи, які стосуються питань державного управління вищою військовою освітою в Україні, наукові праці вітчизняних та закордонних учених, військових теоретиків і практиків, досвід особистої професійної діяльності автора.

Наразі, дослідження механізмів державного управління вищою військовою освітою, їх складових, враховуючи дотичність розглянутих питань в різних наукових площинах (державного управління, військової, педагогічної, соціальної, юридичної та інших дисциплін), ґрунтується на міждисциплінарному підході.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні та визначенні особливостей механізмів системи державного управління вищої військової освіти в Україні, виробленні на цій основі практичних рекомендацій щодо її вдосконалення в умовах трансформації й професіоналізації ЗС України, тривалого військового конфлікту на Сході нашої країни та євроатлантичної інтеграції. Найсуттєвіші результати дисертаційного дослідження, які містять наукову новизну, полягають у тому, що:

вперше:

– розроблено та описано інноваційну модель державного управління вищою військовою освітою в Україні, складовими якої визначено: суб'єкти управління (органи державної влади (Президент України, Верховна Рада України, Кабінет

Міністрів України, Рада національної безпеки і оборони України, Генеральний штаб ЗС України, Міністерство оборони України, Міністерство освіти і науки України, органи військового управління військовою освітою, науково-педагогічні працівники вищих військових навчальних закладів), громадські інституції); об'єкт управління (вища військова освіта та її складові: освітні послуги з професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації військового кадрового забезпечення ЗС України та інших військових угруповань; мережа вищих військових навчальних закладів, структурні підрозділи цивільних закладів вищої освіти; стандарти освітньої діяльності загалом та військової освіти зокрема; освітньо-професійні і наукові програми, спеціальності, рівні освітньої кваліфікації); вплив на процес формування державного управління з боку міжнародних установ та організацій; концептуальна основа та положення щодо управління у сфері вищої військової освіти; механізми системи державного управління вищою військовою освітою (соціально-економічний, нормативно-політичний, організаційно-управлінський, ресурсний, мотиваційний, науково-дослідницький);

удосконалено:

– науково-методичний підхід до імплементації кращих вітчизняних практик професійної підготовки висококваліфікованих військових фахівців на тактичному, оперативному, стратегічному рівнях, концептуальний характер яких полягає у розробленні та впровадженні інноваційно-трансформаційних заходів, що започатковані на фундаментально-практичному векторі розвитку, кращих закордонних практиках, засадах інноваційних, зокрема змішаної, форм навчання навчання, дотриманні сформованої воєнної стратегії, чуттєвості до змін, є джерелом забезпечення та сприяють реалізації вітчизняної державної політики в галузі безпеки й оборони;

– класифікацію основні групи ключових професійних військових компетентностей, спрямованих на діяльнісний спосіб функціонування й особистісний вимір мислення, побудованих на вмінні передбачення і встановлення чітких логічних взаємозв'язків між усіма структурними компонентами військової системи, та чинників, які впливають на формування ключових професійних військових компетентностей на теоретично-свідомому, практично-функціональному, реально-прикладному рівнях;

– понятійно-категоріальний апарат теорії державного управління шляхом авторського визначення змісту окремих понять, а саме: «механізми системи державного управління вищою військовою освітою – один з основних елементів загальної національної системи державного управління, за допомогою якого організуються та впроваджуються організаційно-управлінські, нормативно-правові, соціально-економічні, науково-методичні заходи; сукупність ресурсних засобів, мотиваційних стимулів цілеспрямованого впливу державних органів законодавчої і виконавчої влади на систему вищої військової освіти для забезпечення високого рівня якості професійної підготовки і перепідготовки військових фахівців, в контексті виконання кадрового замовлення щодо забезпечення ЗС України якісно-професійним особовим складом»; «система вищої

військової освіти – підсистема загальної системи освіти України і елемент системи військової освіти, що інтегрує в собі комплекс самостійних, систематизованих, стандартизованих елементів, злагоджена взаємодія яких веде до забезпечення ЗС України висококваліфікованим кадровим потенціалом; складається з мережі вищих військових начальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти; суб'єктів освітнього процесу; органів, що здійснюють державне управління вищою військовою освітою; стандартів освітньої діяльності та військової освіти; галузі знань, спеціальностей, освітніх-професійних, освітньо-наукових і наукових програм; рівнів і ступенів освіти»;

набули подальшого розвитку:

– теоретико-методичні дослідження механізмів державного управління вищою військовою освітою, його універсального інструментарію, що в умовах війни шостого покоління має за мету забезпечення суттєвої зміни вектору розвитку вітчизняної системи вищої військової освіти із площини ретроградно-деградаційного у площину гуманістично-інноваційного навчання, спричинить зростання військово-професійних, інтелектуальних, наукових, культурних, духовно-моральних потенціалів спеціалістів військової справи, при цьому запропоновано концептуальний підхід до розробки державної стратегії щодо формування інноваційної системи управління вітчизняною вищою військовою освітою, орієнтованої на дихотомію кращих європейських та світових воєнних практик і стандартів Північноатлантичного альянсу;

– дослідження й систематизація закордонного досвіду державного управління вищою військовою освітою, можливості його імплементації у вітчизняну воєнну доктрину, на підставі цього узагальнено кращі практики країн-членів НАТО (Великої Британії, Литви, Німеччині, Польщі, Сполучених Штатів Америки, Туреччини, Франції), характерними особливостями яких є: запровадження системи комплексного управління вищою військовою освітою, людиноцентриська направленість процесу навчання, використання кращих світових військових практики, впровадження міжнародного співробітництва й інтеграції, забезпечення тісного зв'язку з національними традиціями і культурою, дотримання ступеневості і модульності навчання, надання особливої значущості стажуванню курсантів і науково-педагогічних працівників в умовах діючих військових частин, забезпечення національних інтересів держави шляхом формування високопрофесійного військового кадрового потенціалу здатного керувати бойовими підрозділами, виконувати надскладні воєнні завдання в різних нестандартних ситуаціях збройних сил та інших воєнних угруповань.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці теоретико-методологічних і практико-прикладних положень, оформлених у конкретні пропозиції, які можуть бути реалізовані і тим самим складуть основу вдосконалення механізмів державного управління вищою військовою освітою в Україні. Одержані наукові результати знайшли практичне впровадження у діяльності: Міністерства у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України (довідка про впровадження: № 1479/04/01/1-20 від 17.02.2020); Національного університету оборони України імені Івана

Черняхівського (акт впровадження від 24.12.2020); Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (довідка про впровадження: № 31/34 від 03.02.2020); Військової Академії (м. Одеса) (акт впровадження від 23.12.2020); Одеського державного університету внутрішніх справ (акт впровадження від 03.03.2021); Інституту спеціального зв'язку та захисту інформації Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського» (акт впровадження від 27.11.2020).

Висновки та пропозиції дисертаційного дослідження були враховані під час формування стандарту вищої освіти за спеціальністю 253 Військове управління (за видами збройних сил) галузі знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Дисертант є співавтором зазначеного стандарту (наказ Міністерства освіти і науки України № 1168 від 29.10.2018).

Розроблені теоретико-практичні положення, висновки та рекомендації можуть бути використані у дослідженнях, програмах і проєктах відповідних органів державної влади, науково-дослідних інститутах, вищих військових навчальних закладах та центрах підвищення кваліфікації з питань вдосконалення механізмів державного управління вищою військовою освітою в Україні.

Запропоновані теоретичні положення і практичні рекомендації можуть також становити оптимізаційну основу для розбудови та модернізації державного управління системою вищої військової освіти України на сучасному етапі суспільного розвитку.

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, які характеризуються новизною і становлять цінність для розвитку науки державного управління, отримані автором самостійно.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційної роботи були презентовані та отримали позитивну оцінку на міжнародних, всеукраїнських науково-практичних і науково-методичних конференціях, круглих столах, зокрема міжнародних науково-практичних конференціях, всеукраїнських науково-практичних конференціях та круглих столах: «Спільні дії військових формувань і правоохоронних органів держави: проблеми та перспективи» (м. Одеса, 2017 р.), «Форум прямої демократії» (м. Київ, 2018 р.), «Управління якістю підготовки фахівців» (м. Одеса, 2019, 2020 рр.), «Роль держави та громадського сектору в соціально-психологічній адаптації переміщених осіб із зони агресії РФ та учасників АТО» (м. Київ, 2019, 2020 рр.), «Наукові розробки, передові технології, інновації» (м. Прага, 2020 р.), «Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці України за міжнародною участю» (м. Київ, 2020 р.).

Публікації. Наукові результати дисертаційної роботи опубліковано у 15 наукових працях, зокрема, в 5 статтях у наукових фахових виданнях з державного управління, 2 публікаціях в іноземних фахових виданнях та 8 тезах доповідей у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Структура дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи

становить 231 сторінку, обсяг основного тексту – 191 сторінка, включаючи 8 рисунків, 6 таблиць та додатки. Список використаних джерел налічує 223 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** доведено актуальність теми, обґрунтовано ступінь її наукової розробленості, сформульовано мету та визначено завдання, об'єкт і предмет дослідження, наведено ступінь наукової новизни одержаних результатів, їх теоретичне і практичне значення, подано дані щодо апробації дисертації та публікацій, які підтверджують результати дослідження.

У **першому розділі** – *«Теоретико-методологічні основи формування механізмів державного управління вищою військовою освітою»* – проведено огляд наукового дискурсу проблематики формування державної політики управління вищою військовою освітою, здійснено понятійно-категоріальний аналіз предметного простору дослідження державної політики у сфері державного управління вищою військовою освітою, розкрито основні історико-правові та управлінські засади формування державної політики управлінням вищою військовою освітою.

Вища військова освіта є унікальною, закритою, нелінійною системою, забезпечує наукову, загальнокультурну, загальновійськову та практичну підготовку офіцерів, має особистісну специфічну парадигму розвитку, ряд основних принципів (доступність, наступність, неперервність, ступеневість), окремі структурні інститути, дотримується загальноосвітньої стандартизованості, функціонує в єдиному освітньому нормативно-правовому полі, з одного боку є, складовою частиною загальнодержавної системи освіти, з іншого – системний елемент військової освіти, а також, одне з основних джерел забезпечення обороноздатності держави. Метою функціонування системи вищої військової освіти є професійна підготовка військових фахівців високого рівня професійно-інтелектуальної компетентності та морально-психологічної підготовки.

Визначено, що формування державної політики щодо розбудови та оновлення системи вітчизняної вищої військової освіти має бути направлене на вирішення основного виклику сьогодення: підтримання обороноздатності держави, її цілісності та недоторканості кордонів через забезпечення ЗС України висококваліфікованим професійним кадровим складом. Досліджено основні принципи державного управління вищою військовою освітою: системність, планомірність, динамізм, цілісність, безперервність, ефективність.

Здійснено понятійно-категоріальний аналіз предметного простору дослідження. Зокрема, дефінітивний аналіз змісту понять «освіта», «вища військова освіта», «ступені вищої військової освіти», «державне управління вищою військовою освітою», «механізми державного управління». Автором запропоновано власне визначення таких понять, як: «механізми системи державного управління вищою військовою освітою», «система вищої військової освіти», які на відміну від поширених, розглядаються із врахуванням політичних

змін та тривалого воєнного конфлікту у Сході нашої держави, впровадження стандартів НАТО, євроатлантичної інтеграції і реформування збройних сил.

Розкрито основні історико-правові, управлінські засади формування державної політики управлінням військовою наукою, виокремлено суб'єкти та об'єкт процесу управління. Визначено концептуальний підхід до розробки державної стратегії, оптимальне поєднання механізмів державного управління вищою військовою освітою, його універсального інструментарію, жорстких причинно-наслідкових зв'язків і умов ефективного функціонування.

У **другому розділі** – *«Сучасний стан розвитку механізмів державного управління вищою військовою освітою»* – проаналізовано міжнародний досвід державного управління вищою військовою освітою, висвітлено проблематику функціонування системи підготовки військових фахівців в умовах військового конфлікту та євроатлантичної інтеграції, охарактеризовано особливості розвитку військового мистецтва Козацької Січі та можливості його імплементації в сучасне українське військо.

Проведено аналіз міжнародного досвіду функціонування та розвитку вищої військової освіти, який показав, що системи військової підготовки за кордоном мають свої особливості, оскільки діють в умовах централізованого керівництва, а саме поняття «збройні сили» у країнах-членах Північноатлантичного альянсу має дещо інший зміст ніж в Україні, забезпечуючи більшу мобілізаційну готовність і гнучкість збройних сил у цілому країни. Узагальнено й окреслено шляхи імплементації кращого досвіду організації військової освіти країн-членів НАТО до українських реалій, зокрема: впровадження на тактичному, оперативному та стратегічному рівнях ступеневої системи навчання; оновлення кваліфікаційних характеристик військових посад офіцерського рівня; впровадження в навчальний процес стандартів НАТО; суттєве оновлення змісту освітньо-професійних програм військових спеціальностей та ін. Одним із шляхів інтеграції вітчизняної системи вищої освіти у світовий освітній простір є співпраця з міжнародними партнерами, іноземними закладами вищої освіти.

Визначено, що в системі вищої військової освіти функціонує досить широка інфраструктура навчальних закладів з підготовки офіцерського складу на тактичному, оперативному та стратегічному рівнях: 2 університети, 4 академії, 6 інститутів. Висвітлено основні виклики, що стримують розвиток сучасної системи вищої військової освіти в Україні, а саме: невідповідність змісту освітньо-професійних програм підготовки офіцерських кадрів вимогам військової доктрини держави; застарілість матеріально-технічної бази вищих військових навчальних закладів, недостатній обсяг їх фінансування; падіння рівня престижності військових професій; теоретична спрямованість більшості науково-педагогічних працівників, відсутність практичного досвіду; гальмування впровадження в освітній процес стандартів Північноатлантичного альянсу; низький рівень процесу інтеграції у світовий освітній простір національної вищої військової освіти; застарілість нормативно-правової бази з питань військової професійної підготовки, потреба її осучаснення; замороження питання оптимізації мережі вищих

військових навчальних закладів; низький рівень соціальної захищеності офіцерів та їх родин.

Охарактеризовано систему підготовки Козацького війська, простежено тактику його дій у процесі здійснення військових операцій. Розглянуто специфічні риси організації системи прийняття рішень, державного устрою Козацької Січі. Проведено паралель між Козацьким військом та сучасною українською армією. Запропоновано практичні рекомендації щодо розвитку військової освіти і науки із урахуванням історичної спадщини українського козацтва.

У **третьому розділі** – *«Шляхи модернізації системи державного управління вищою військовою освітою в умовах євроінтеграції»* – обґрунтовано шляхи трансформації державного управління підготовкою військових фахівців до північноатлантичних стандартів, розроблено напрями імплементації національного досвіду спрямованості (військової спеціалізації) вищої освіти в Збройних Силах України (на прикладі Військової академії (м. Одеса)), розкрито напрями формування військових професійних компетентностей як складової професіоналізації та поглиблення спеціалізації військових фахівців ЗС України в умовах АТО-ООС («гібридної» війни РФ проти України).

Обґрунтовано та запропоновано шляхи вдосконалення механізмів державного управління вищою військовою освітою: розроблення цілісної концепції реформування вищої військової школи, із врахуванням особливостей розвитку сучасного українського суспільства та загальнодержавної освітньої політики через формуванням безперервної, багаторівневої та багатоступінчастої системи професійної підготовки; оптимізація управлінської структури кожного рівня на основі функціональної мети та мережі вищих військових навчальних закладів; організація скорочення перелік посад у ЗС України, які передбачають наявність освітньої кваліфікації магістра (формальна освіта), замінивши до таких посад освітню кваліфікацію на професійну кваліфікацію (неформальна освіта); поглиблення співпраці вітчизняної системи вищої військової освіти та Євроатлантичного альянсу; організація навчання на тактичному, оперативному та стратегічному рівнях за модульною системою; впровадження інноваційних методів та форм підготовки майбутніх офіцерів; формуванням дієвої моніторингової системи прийняття ефективних рішень управління, їх позитивних наслідків для якості підготовки військових фахівців; розроблення інноваційної системи підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів; впровадження сучасного інформативно-управлінського і комп'ютерного технологічного забезпечення; популяризація воєнних професій серед молоді. Доведено актуальність поглибленої інтеграції вищої військової освіти до загальнодержавної системи вищої освіти.

Розроблено інноваційну модель державного управління системою вищої військової освіти, яка базується на теоретико-методологічних підходах до комплексної взаємодії держави, вищих військових навчальних закладів, структурних підрозділах цивільних закладів вищої освіти, громадянського суспільства та міжнародного співробітництва; використовує специфічні принципи управління, в основі яких покладено комплекс запропонованих механізмів системи державного управління розвитком вищої військової освіти в умовах тривалого

військового конфлікту та євроатлантичної інтеграції; має за мету забезпечення високого рівня професійно-інтелектуальної компетентності, морально-психологічної підготовки майбутніх військових фахівців; використовує інноваційні види, форми, методи та засоби навчання, сучасну матеріально-технічну базу; надає перевагу практичній спрямованості процесу навчання (рис. 1).

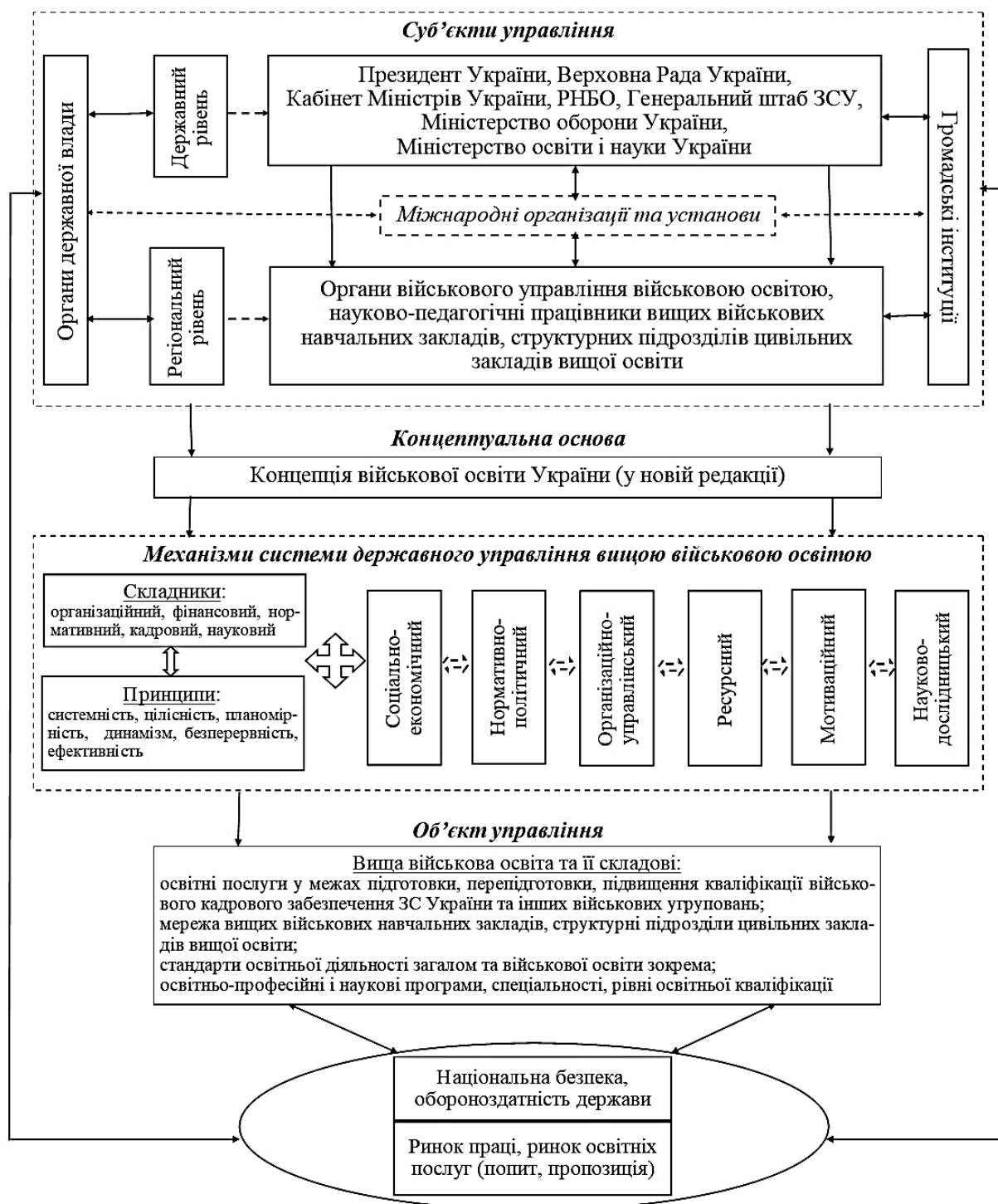

Рис. 1. Модель державного управління системою вищої військової освіти

Обґрунтовано перспективи подальшого реформування і розвитку системи вищої військової освіти: забезпечення реалізації положень Воєнної доктрини України; приведення у відповідність нормативно-правової бази, що забезпечує

функціонування військової освіти, до європейських освітніх стандартів, зокрема розробленні спеціального закону «Про вищу військову освіту»; впровадження інтеграції української військової освіти у світовий освітньо-воєнний простір; побудова органічного зв'язку вітчизняної воєнної школи із національною історико-культурною спадщиною; забезпечення гнучкості, практичності, ступневості, наступності, безперервності, випереджувального характеру системи вищої військової освіти; дотримання незалежності здобуття військової освіти від впливу політичних партій, громадських та релігійних організацій; надання автономності вищих військових навчальних закладів у прийнятті рішень щодо організації та здійснення навчання курсантів.

Досліджено сутність поняття «ключова професійна військова компетентність», яку автор розуміє як системну складову військової діяльності воєнного спеціаліста тактичного, оперативного й стратегічного рівнів, що інтегрує в собі особистісні, зовнішньо набуті й внутрішньо напрацьовані компоненти професійного та загального характеру. Визначено, що формування професійної компетентності військових кадрів ґрунтується на певній узгодженості між вимогами, що пред'являються до посади воєнного, базових знань та вмінь, необхідних для виконання поставлених завдань, і наявними професійними навичками та характеристиками, особистісними якостями, які сприяють результативності професійної діяльності. Виділено основні групи ключових професійних військових компетентностей, рівні їх застосування (рис. 2).

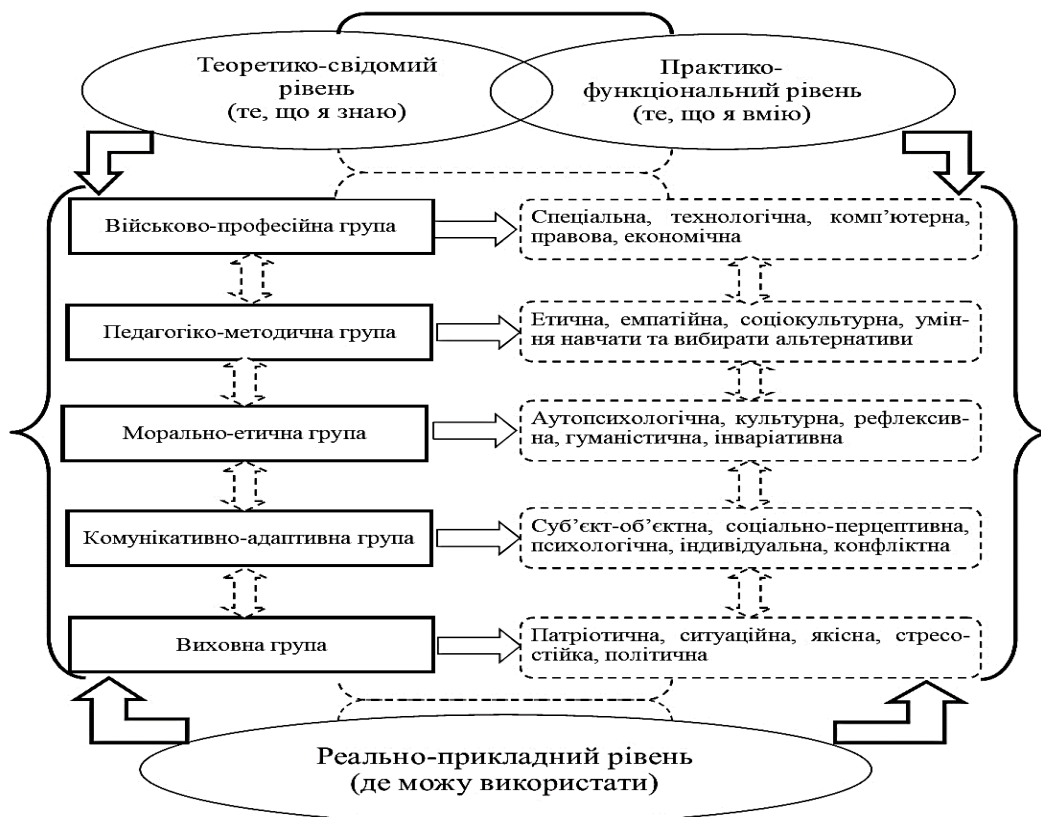

Рис. 2. Ключові професійні військові компетентності

Здійснено класифікацію чинників, які впливають формування у майбутніх офіцерів ключових професійних військових компетентностей: 1) загально-

об'єктивні (соціально-економічні, політико-правові, технологічно-інноваційні; сформованість умов для самореалізації курсанта; стійкий позитивний імідж обраної військової професії); 2) спеціально-суб'єктивні (ціннісно-мотиваційні запити; рівень попередньої підготовки; темп засвоєння нових знань, вироблення умінь і навичок; рівень задоволеності особистих потреб; рівень сформованості бажання до саморозвитку; зосередженість на результат; створення позитивного психологічного мікроклімату; суб'єкт-суб'єктна взаємодія); 3) соціально-матеріальні (високий рівень заробітної плати; покращення житлових умов; наявність соціального пакету; умови служби та матеріально-технічне забезпечення; гарантоване пенсійне забезпечення родини).

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі розв'язано важливу наукову проблему, яка полягає в розробленні авторського підходу до науково-теоретичного обґрунтування механізмів системи державного управління вищою військовою освітою в Україні, формування практичних рекомендацій щодо їх модернізації в умовах реформування ЗС України, військового конфлікту та євроатлантичної інтеграції, відповідно до чого сформульовано такі висновки та рекомендації:

1. У ході дослідження доведено, що вища військова освіта є одним з основних механізмів збереження цілісності та боєздатності держави, джерелом задоволення потреб ЗС України та інших військових угруповань у висококваліфікованих офіцерських кадрах всіх освітніх ступенів і ланок управління, виступає одночасно суб'єктом і об'єктом трансформаційних змін, що тривають в українській армії. Вища військова освіта забезпечує наукову, загальнокультурну, загальновійськову та практичну підготовку офіцерів і є базою для формування професійної компетентності військових кадрів.

Зазначено, що формування державної політики щодо розбудови та оновлення системи вітчизняної вищої військової освіти має бути направлене на вирішення основного виклику сьогодення: підтримання обороноздатності держави, її цілісності, недоторканості кордонів, через забезпечення ЗС України висококваліфікованим професійним кадровим складом. Визначено, що державне управління вищою військовою освітою – це чітко організований системний процес управління, заснований на нормативному, інституційному та організаційному підходах, здійснюється державою через систему органів державної влади, вимагає від останніх формування сприятливих умов та застосування низки дієвих механізмів для забезпечення ефективної роботи системи вищої військової освіти, а також високого рівня якості процесу підготовки фахівців воєнної. З'ясовано особливості такого виду управління.

2. Здійснено понятійно-категоріальний аналіз предметного простору дослідження, зокрема дефініцій: «освіта», «вища військова освіта», «ступені вищої військової освіти», «державне управління вищою військовою освітою», «механізми державного управління», «загальні компетентності», «професійні компетентності». Запропоновано авторське бачення змісту понять: «механізми системи державного

управління вищою військовою освітою» автор розуміє один з основних елементів загальної національної системи державного управління, за допомогою яких організуються та впроваджуються організаційно-управлінські, нормативно-правові, соціально-економічні, науково-методичні заходи; сукупність ресурсних засобів, мотиваційних стимулів цілеспрямованого впливу державних органів законодавчої і виконавчої влади на систему вищої військової освіти для забезпечення високого рівня якості професійної підготовки і перепідготовки військових фахівців, в контексті виконання кадрового замовлення щодо забезпечення ЗС України якісно-професійним особовим складом; «система вищої військової освіти» розглядається дисертантом як підсистема загальної системи освіти України і елемент системи військової освіти, що інтегрує в собі комплекс самостійних, систематизованих, стандартизованих елементів, злагоджена взаємодія яких веде до забезпечення ЗС України висококваліфікованим кадровим потенціалом; складається з мережі вищих військових начальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти; суб'єктів освітнього процесу; органів, що здійснюють державне управління вищою військовою освітою; стандартів освітньої діяльності та військової освіти; галузі знань, спеціальностей, освітніх-професійних, освітньо-наукових і наукових програм; рівнів і ступенів освіти; «ключові професійні військові компетентності» автор розуміє системну складову військової діяльності воєнного спеціаліста тактичного, оперативного й стратегічного рівнів, що інтегрує в собі особистісні, зовнішньо набуті й внутрішньо напрацьовані компоненти професійного та загального характеру.

3. Розкрито історичні, правові та управлінські засади формування державної політики управлінням вищою військовою освітою. Визначено основні теоретико-методичні засади дослідження механізмів державного управління вищою військовою освітою, його універсального інструментарію, що в умовах війни шостого покоління. Доведено, що втілення концептуальних положень, спрямованих на розвиток механізмів державного управління військовою освітою повинне забезпечувати перехід до нових типів інноваційного військового навчання із площини ретроградно-деградаційного у площину гуманістично-інноваційного навчання, що спричинить зростання військово-професійних, інтелектуальних, наукових, культурних, духовно-моральних потенціалів спеціалістів військової справи. Це, в свою чергу, зумовить позитивні зрушення у військовій освіті і науці, підготовці кваліфікованих кадрів військової справи, зміцненні обороноздатності держави, розвиткові теоретичної та практичної складової військового мистецтва. Збільшиться незалежність і посилиться самодостатність фахівців військової справи та їх творчий потенціал, що допоможе виконувати поставлених цілей з будь-якими умовами та рівнями складності. Це також зумовить активізацію процесів національного самовизначення фахівців, їх авторитетність у соціумі та статусність українських офіцерів на міжнародній арені.

4. Проаналізовано та узагальнено закордонний досвід кращих практик країн-членів НАТО (Великої Британії, Литви, Німеччині, Польщі, Сполучених Штатів Америки, Туреччини, Франції) щодо державного управління системою вищої військової освіти. Встановлено, що закордонні системи вищої військової

підготовки мають свої значущі відмінності та особливості, діють в умовах централізованого керівництва, а до складу національних збройних сил входять не лише регулярні підрозділи, а й інші військові формування (ірегулярні формування), що забезпечує більшу мобілізаційну готовність і гнучкість збройних сил у цілому. В Україні існує потреба щодо удосконалення підготовки військових кадрів шляхом використання досвіду країн-партнерів, членів НАТО, зокрема: запровадження системи комплексного управління вищою військовою освітою, людиноцентриська направленість процесу навчання, використання кращих світових військових практики, впровадження міжнародного співробітництва й інтеграції, забезпечення тісного зв'язку з національними традиціями і культурою, дотримання ступеневості і модульності навчання, надання особливої значущості стажуванню курсантів і науково-педагогічних працівників в умовах діючих військових частин та ін. Визначено, що кращі іноземні практики потребують адаптації та оцінки щодо їх ефективності в українських реаліях, зважаючи на відмінності в пріоритетах державної кадрової політики, суспільних цінностей, ментальних особливостей українських військових тощо. Запропоновано розробити та впровадити концепцію інтеграції ЗС України до північноатлантичного простору.

5. Обґрунтовано та запропоновано низку системних заходів, спрямованих на впровадження поступової та дієвої державної політики щодо формуванням безперервної, багаторівневої та багатоступінчастої системи професійної підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації висококваліфікованих військових кадрів, зокрема: оптимізація управлінської структури кожного рівня на основі функціональної мети та мережі вищих військових навчальних закладів; запровадження прозорого характеру експертиз, рішень, апробацій та утвердження нормативно-правових військової освіти; поглиблення співпраці вітчизняної військової школи та Північноатлантичного альянсу; розроблення й впровадження заходів спрямованих на підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів, набуття ними закордонного досвіду та вивчення досвіду ведення бойових дій; розроблення дієвих заходів щодо підвищення рівня популярності військових професій; забезпечення ефективної трансформації вітчизняного державного управління підготовкою військових фахівців до євроатлантичних стандартів; впровадження сучасного інформативно-управлінського і комп'ютерного технологічного забезпечення; демократизація процедури призначення та атестування науково-педагогічного складу та керівників; встановлення зв'язків з іншими іноземними закладами вищої освіти, рядом міжнародних організацій, фондів.

Виокремлено перспективи імплементації національного позитивного досвіду практичної спрямованості підготовки військових фахівців, майбутніх офіцерів для ЗС України, на тактичному, оперативному, стратегічному рівнях. Визначено, що започатковані інноваційно-трансформаційні процеси системи вищої військової освіти мають носити концептуально-системний характер, фундаментальний та практичний вектор розвитку, що дотримується сформованої воєнної стратегії, бути чутливими до змін, відповідати і сприяти реалізації державної політики в галузі безпеки та оборони, повністю забезпечувати українське військо високо-

кваліфікованими професійними кадрами. З метою підняття престижу проходження військової служби на офіцерських посадах, після вислуги визначеного терміну, надавати можливість отримати на безкоштовній основі, диплом за спорідненою спеціальністю в цивільному закладі вищої освіти.

6. Розроблено й теоретично обґрунтовано інноваційну модель державного управління системою вищої військової освіти, яка базується на сучасних теоретико-методологічних підходах до комплексної взаємодії органів державної влади, військових вищих навчальних закладів, громадських інституцій, новій концептуальній основі (Концепції військової освіти України), специфічних принципах функціонування системи вищої військової освіти (системності, цілісності, планомірності, динамізму, безперервності, ефективності), що забезпечують результативне функціонування системи в цілому, певних механізмів державного управління (організаційно-управлінському, соціально-економічному, нормативно-правовому, науково-методичному, ресурсному, мотиваційному) з урахуванням обов'язковості міжнародного співробітництва, тривалого військового конфлікту та євроатлантичної інтеграції. Взаємопов'язані компоненти моделі зорієнтовані на забезпечення високого рівня професійно-інтелектуальної компетентності, морально-психологічної підготовки майбутніх фахівців за допомогою використання інноваційних видів, форм, методів та засобів навчання.

Визначено напрями взаємодії суб'єктів державного управління щодо: забезпечення результативного управлінського, кадрового, матеріально-технічного рівня професійної підготовки майбутніх офіцерів, нарощування міжнародної співпраці з військовими навчальними закладами країн-членів НАТО у сфері військової освіти з метою реалізації стратегічного курсу держави на європейську інтеграцію та євроатлантичне партнерство; розроблення та впровадження заходів популяризації військових спеціальностей серед української молоді; удосконалення та розвиток матеріально-технічної бази вищих військових навчальних закладів. Запропоновано започаткувати підготовку курсантів за освітнім рівнем молодшого бакалавра, на заочну форму навчання з числа військовослужбовців, на денну форму – цивільного населення. Після закінчення навчання за освітнім рівнем молодшого бакалавра, за окремим замовленням на конкурсній основі здійснювати вступ на навчання на освітній рівень бакалавра з присвоєнням первинного офіцерського військового звання.

7. Проведений структурно-функціональний аналіз сутності професійних компетентностей, дозволив виокремити дефініцію «ключова професійна військова компетентність», яку автор розуміє як системну складову військової діяльності воєнного фахівця, що інтегрує в собі особистісні, зовнішньо набуті й внутрішньо напрацьовані компоненти професійного та загального характеру. Доведено, що ключові професійні військові компетентності є вагомою складовою кадрового потенціалу особового складу ЗС України та необхідною умовою для забезпечення ефективності виконання поставлених бойових і стратегічних завдань.

Виділено п'ять основних груп ключових професійних військових компетентностей: 1) військово-професійна (спеціальна, технологічна, правова, економічна, комп'ютерна); 2) педагогіко-методична (етична, емпатійна,

соціокультурна, уміння навчати та обирати альтернативи); 3) морально-етична (аутопсихологічна, культурна, рефлексивна, гуманістична, інваріативна); 4) комунікативно-адаптивна (суб'єкт-об'єктна, здатність до співробітництва, соціально-перцептивна, психологічна, індивідуальна, конфліктна); 5) виховна (патріотична, ситуаційна, якісна, стресостійкісна, політична). Доведено, що кожна з ключових компетентностей має тривимірний характер: теоретично-свідомий (те, що я знаю), практично-функціональний (те, що я вже вмю), реально-прикладний (де можу використати в реальному контенті).

Визначено, що на формування професійних військових компетентностей впливає ряд загально-об'єктивних, спеціально-суб'єктивних, соціально-матеріальних чинників, які характеризуються соціально-економічним, політико-правовим розвитком суспільства, рівнем заробітної плати, соціальної захищеності військовослужбовців та їх родин, умовами служби і матеріально-технічного забезпечення, позитивним іміджем військових професій, ціннісно-мотиваційними запитами, технологічно-інноваційним забезпечення вищих військових навчальних закладів, прагнення до самореалізації, створення позитивного психологічного мікроклімату; суб'єкт-суб'єктна взаємодія.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації

1. Гикало Ю. В. Професійна компетентність військових кадрів: зарубіжний досвід та виклики для України. *Економіка та держава. Серія: Державне управління.* 2019. № 2 (10). С. 17-21.

2. Гикало Ю. В. Механізми державного управління у сфері військової освіти. *Економіка та держава. Серія: Державне управління.* 2019. № 3 (11). С. 14-18.

3. Гикало Ю. В. Генезис формування військових компетентностей на прикладі козацької січі: особливості управління. *Вісник Донецького державного університету управління. Серія : Державне управління.* 2020. Вип. 1(86). С.323-337.

4. Гикало Ю. В. Імплементція національного досвіду практичної спрямованості вищої військової освіти в збройних силах України. *Механізми державного управління.* 2020. Вип. 3 (46). С. 69-75.

5. Гикало Ю. В. Розвиток вищої військової освіти України в умовах військового конфлікту та євроатлантичної інтеграції: нові виклики та перспективи . *Вісник Донецького державного університету управління. Серія: Державне управління.* 2020. Вип. 1(86). С.271-281.

Статті в зарубіжних виданнях

6. Yurii Nykalo, Olexandr Shevchenko, Yuliia Lisnievska Reconstruction of Ukrainian higher military education in the context of national security. *Modern Science – Moderní věda.* Praha. Česká republika, Nemoros. 2020. № 4. P. 76-84 (*особистий внесок – запропоновано шляхи реконструкції механізму державного управління вищою військовою освітою в контексті національної безпеки*).

7. Yurii Nykalo Formation of military professional competences as a mechanism of professionalization of the Ukrainian army. *Virtus.* Kyiv. Ukrain, Nemoros. 2020. № 49. P. 250-254.

Праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

8. Гикало Ю. В., Овчарук І. С., Снігур Л. А., Тверезовський М. В. СОКІЛ – система освітньо-кваліфікаційного інструкторського лідерства як складова бойової армійської системи збройних сил України. *Спільні дії військових формувань і правоохоронних органів держави: проблеми та перспективи*: зб. тез доп. IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, Одеса, 07-08 вересня 2017 року. Одеса, 2017. С. 141-142 (*особистий внесок – запропоновано оновлений зміст програми бойової військової підготовки курсантів до майбутніх бойових дій*).

9. Гикало Ю. В. Внесок громадських організацій, волонтерського та добровольчого руху України у процес зупинення агресії на сході України. *Форум прямої демократії*: матеріали доповідей та тез всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 4 грудня 2018 року / За заг. ред. Войтович Р. В., Ворони П. В. Київ, ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2019. С. 361-362.

10. Гикало Ю. В., Галактілонов М. Є., Чкалов А. П. Особливості модернізації структури освіти у ВВНЗ. *Управління якістю підготовки фахівців*: матеріали XXIV Міжнародної науково-методичної конференції, Одеса, 18-19 квітня 2019 року. Одеса, 2019. С. 22 (*особистий внесок – запропоновано шляхи модернізації структури вищої військової освіти у розрізі освітніх степенів*).

11. Гикало Ю. В. Щодо козацьких традицій формування військових компетентностей: на прикладі Козацької січі. *Роль держави та громадського сектору в соціальній адаптації переміщених осіб із зони агресії РФ та учасників ООС (АТО)*: матеріали круглого столу до Дня захисника Вітчизни, Київ, 16 жовтня 2019 року / За заг. ред. Войтович Р. В., Ворони П. В. Київ, ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2019. С. 12-19.

12. Гикало Ю. В., Душкін Ю. Г., Маміч В. В. Аналіз проблем організації навчального процесу з підготовки спеціалістів військової розвідки. *Управління якістю підготовки фахівців*: матеріали XXV Міжнародної науково-методичної конференції, Одеса, 27 травня 2020 року. Одеса, 2020. С. 138 (*особистий внесок – окреслено основні принципи вищої військової освіти при підготовці фахівців розвідки*).

13. Гикало Ю. В., Шевченко О. О. Проблеми дистанційного навчання в умовах пандемії. *Наукові розробки, передові технології, інновації*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. Прага, 06-08 жовтня 2020. Prague, 2020. С. 236-238 (*особистий внесок – запропоновано шляхи перебудови системи вищої військової освіти в умовах пандемії*).

14. Гикало Ю. В. Місце і роль держави у соціальній адаптації учасників АТО на прикладі добровольчого батальйону «Фенікс». *Роль держави та громадського сектору в соціальній адаптації переміщених осіб із зони агресії РФ та учасників АТО*: матеріали круглого столу до Дня захисника Вітчизни, Київ, 19 жовтня 2020 року / За заг. ред. Войтович Р. В., Ворони П. В., Лахижі М. І. Київ, ІПК ДСЗУ, 2020. С. 32-34.

15. Гикало Ю. В. Сучасний стан та перспективи розвитку системи вищої військової освіти. *Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці України за міжнародною участю*: матер. Всеукраїнської науково-

практичної конференції молодих вчених (29 жовтня 2020 р., м. Київ) / упоряд. : Л.Г. Новаш, М.В. Пахомова. К. : ІПК ДСЗУ, 2020. С. 394-397.

АНОТАЦІЯ

Гикало Ю. В. Вдосконалення механізмів державного управління вищою військовою освітою. Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України. Київ, 2021.

У дисертаційній роботі вирішено актуальне наукове завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад формування державної політики у сфері управління вищою військовою освітою, розробленні авторського підходу до вдосконалення механізмів державного управління вищою військовою освітою в Україні, визначенні та обґрунтуванні практичних рекомендацій щодо модернізації освітньої системи в умовах реформування ЗС України, військового конфлікту на Сході та Північноатлантичної інтеграції. Здійснено огляд наукового дискурсу проблематики формування державної політики у сфері державного управління вищою військовою освітою; здійснено понятійно-категоріальний аналіз предметного простору дослідження державної політики у сфері публічного управління вищою військовою освітою; розглянуто основні історико-правові та управлінські засади формування державної політики управлінням вищою військовою освітою.

Проаналізовано міжнародний досвід державного управління вищою військовою освітою країн-членів НАТО та інших країн світу; висвітлено проблематику функціонування системи підготовки військових фахівців в Україні умовах військового конфлікту та євроатлантичної інтеграції; охарактеризовано особливості розвитку військового мистецтва Козацької Січі та можливості його імплементації в сучасне українське військо; обґрунтовано шляхи трансформації державного управління підготовкою військових фахівців до стандартів НАТО.

Запропоновано інноваційну модель державного управління вищою військовою освітою в Україні, яка базується на сучасних теоретико-методологічних підходах до комплексної взаємодії суб'єктів управління (органів державної влади, військових вищих навчальних закладів, громадських інституцій) та об'єкту управління (вища військова освіта та її складові), новій концептуальній основі, міжнародній співпраці. Розроблено напрями імплементації кращого національного досвіду спрямованості (військової спеціалізації) вищої освіти в ЗС України на тактичному, оперативному, стратегічному рівнях. Розкрито шляхи формування ключових професійних військових компетентностей.

Ключові слова: державне управління системою вищої військової освіти, військова освіта, військовий навчальний підрозділ вищого навчального закладу, вищий військовий навчальний заклад, механізми державного управління, система вищої військової освіти, професійні компетентності.

SUMMARY

Hykalo Yurii Improvement of mechanisms of state management of higher military education. – Manuscript.

The dissertation on competition of a scientific degree of the candidate of sciences in public administration on a specialty 25.00.02 – mechanisms of public administration. – Institute of Training of the State Employment Service of Ukraine. Kyiv, 2021.

In the dissertation the topical scientific task is solved, which consists in substantiation of theoretical and methodical bases of formation of state policy in the field of management of higher military education, development of the author's approach to improvement of mechanisms of state management of higher military education in Ukraine, definition and substantiation of practical recommendations for the modernization of the educational system in the context of reforming the Armed Forces of Ukraine, the military conflict in the East of Ukraine and North Atlantic integration.

A review of the scientific discourse on the formation of state policy in the field of public administration of higher military education; a conceptual and categorical analysis of the subject space of the study of state policy in the field of public administration of higher military education was carried out; the basic historical, legal and administrative bases of formation of the state policy of management of the higher military education are considered.

The international experience of public administration of higher military education of NATO member countries and other countries of the world is analyzed; the problems of functioning of the system of training of military specialists in Ukraine in the conditions of military conflict and Euro-Atlantic integration are covered; the peculiarities of the development of the military art of the Cossack Sich and the possibilities of its implementation in the modern Ukrainian army are characterized; the ways of transformation of the state management of military specialists training to NATO standards are substantiated.

An innovative model of public administration of higher military education in Ukraine is proposed, which is based on modern theoretical and methodological approaches to the complex interaction of government entities (public authorities, military universities, public institutions) and the object of management (higher military education and its components), a new conceptual framework, international cooperation. The directions of implementation of the best national experience of orientation (military specialization) of higher education in the Armed Forces of Ukraine at the tactical, operational, strategic levels are developed. The ways of formation of three-dimensional key professional military competencies as the main component of professionalization and deepening of specialization of military specialists of the Armed Forces of Ukraine in the conditions of ATO-OCF (“hybrid” war of the Russian Federation against Ukraine) aimed at activity functioning and personal dimension of thinking are revealed.

Key words: state management of the system of higher military education, military education, military educational subdivision of a higher educational institution, higher military educational institution, mechanisms of public administration, system of higher military education, professional competencies.

ABSTRAIT

Gikalo Y.V. Amélioration des mécanismes d'administration publique de l'enseignement militaire supérieur. – Manuscrit.

Thèse pour le degré de candidat des sciences dans l'administration publique dans la spécialité 25.00.02 – mécanismes de l'administration publique. – Institut la formation du personnel du Service d'emploi d'État de l'Ukraine. Kiev, 2021.

Dans la thèse, la tâche scientifique réelle est résolue, qui consiste en la justification des bases théoriques et méthodiques de la formation de la politique de l'État dans le domaine de la gestion de l'enseignement militaire supérieur, le développement de l'approche de l'auteur pour l'amélioration des mécanismes de gestion de l'État éducation militaire en Ukraine, les conditions de la réforme des forces armées ukrainiennes, le conflit militaire dans l'intégration de l'Est et de l'Atlantique Nord. Une revue du discours scientifique sur la formation de la politique de l'État dans le domaine de l'administration publique de l'enseignement militaire supérieur; une analyse conceptuelle et catégorique de l'espace des matières de l'étude de la politique de l'État dans le domaine de l'administration publique de l'enseignement militaire supérieur a été réalisée; on considère les bases historiques, juridiques et administratives de base de la formation de la politique de l'Etat par la direction de l'enseignement militaire supérieur. L'expérience internationale de l'administration publique de l'enseignement militaire supérieur des États membres de l'OTAN et d'autres pays du monde est analysée; les problèmes de fonctionnement du système de formation des spécialistes militaires en Ukraine dans les conditions de conflit militaire et d'intégration euro-atlantique sont couverts; les particularités du développement de l'art militaire du cosaque Sich et les possibilités de sa mise en œuvre dans l'armée ukrainienne moderne sont caractérisées; les voies de transformation de la gestion étatique de la formation des spécialistes militaires aux normes de l'OTAN sont justifiées.

Un modèle innovant d'administration publique de l'enseignement militaire supérieur en Ukraine est proposé, basé sur des approches théoriques et méthodologiques modernes de l'interaction complexe des entités gouvernementales (autorités publiques, universités militaires, institutions publiques) et de l'objet de gestion (enseignement militaire supérieur et ses composantes), un nouveau cadre conceptuel, la coopération internationale. Les directions de mise en œuvre de la meilleure expérience nationale d'orientation de l'enseignement supérieur dans les forces armées ukrainiennes aux niveaux tactique, opérationnel et stratégique sont développées. Les moyens de formation de compétences militaires professionnelles clés en trois dimensions en tant que composante principale de la professionnalisation et de l'approfondissement de la spécialisation des spécialistes militaires des forces armées ukrainiennes dans les conditions de l'ATO-OOS visant l'activité et la dimension personnelle de la pensée sont révélées.

Mots clés: gestion étatique du système d'enseignement supérieur militaire, enseignement militaire, subdivision de l'enseignement militaire d'un établissement d'enseignement supérieur, établissement d'enseignement supérieur militaire, mécanismes d'administration publique, système d'enseignement supérieur militaire, compétences professionnelles.

Підписано до друку 08.04.2021
Формат 148x210 мм. Обл.-вид. арк. 0,9.
Наклад 100 прим.

Свідоцтво серії ДК № 1805 від 25.05.2004
Віддруковано з оригінал-макета в Інституті підготовки кадрів
державної служби зайнятості України
03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, тел. (044) 536 -14-85